

sphere-Biosphere Programme – medzinárodný program Geosféra-Biosféra, IHDP – *International Human Dimension Programme* – medzinárodný program celosvetových zmien životného prostredia s ohľadom na ľudský rozmer. Spoločné projekty sú zamerané na stratégie spojené s poskytnutím potravín a socioekonomickými dôsledkami adaptácie (GECAFS – *Global Environmental Change and Food Systems* – Globálna environmentálna zmena a potravinový systém), skúmanie uhlíkových cyklov a energetických systémov (GCP – *Global Carbon Project* – projekt Globálny uhlíkový cyklus), hodnotenie úlohy ľudí pri zmene globálneho obehu vody (GWSP – *Global Water System Project*) a skúmanie dôsledkov globálnej environmentálnej zmeny na ľudské zdravie so zámerom vytvoriť stratégie na adaptáciu a zmiernenie týchto dôsledkov.

DIVERSITAS hľadá odpovede na zložité vedecké otázky spojené

s úbytkom a zmenou biodiverzity v celosvetovom meradle tým, že zakladá a koordinuje medzinárodné a multidisciplinárne siete vedcov, ktorí pracujú v oblasti biologickej diverzity a formuluje vedecké priority. V týchto prioritách sa zdôrazňuje potreba Dohovoru OSN o biologickej diverzite a mnohých ďalších programov na ochranu biodiverzity a sú tiež inšpiratívne pre mnohé národné výskumné programy zamerané na rozvoj vedy o biodiverzite.

DIVERSITAS inicioval Medzinárodný rok pozorovania biodiverzity (2001 – 2002). Jeho cieľom bolo 1. podporiť a integrovať výskum biodiverzity s dôrazom na jej holistické chápanie, 2. zvýšiť komunikáciu v širokom spektre vedeckej podložených informácií o biodiverzite a jej význame pre ľudskú pohodu. Medzinárodný rok pozorovania biodiverzity sa stretol s ohlasom vo viac ako 150 kraji-

nách prostredníctvom 106 projektov.

Program DIVERSITAS založili preto, aby inicioval vedecký výskum v najrôznejších oblastiach biodiverzity, ktorý by hľadal odpovede na otázky, ako biodiverzita podporuje život na Zemi, aké sú dôsledky jej úbytku na prežívanie ľudí a ekosystémov a ako ju možno udržateľne využívať a chrániť.

Sekretariát medzinárodného programu vedy o biodiverzite DIVERSITAS sídli v Paríži a vydáva v trojmesačných intervaloch elektronický spravodaj, ktorý informuje verejnosť o všetkých aspektoch programu (<http://www.diversitas-international.org>).

Pavol Eliáš

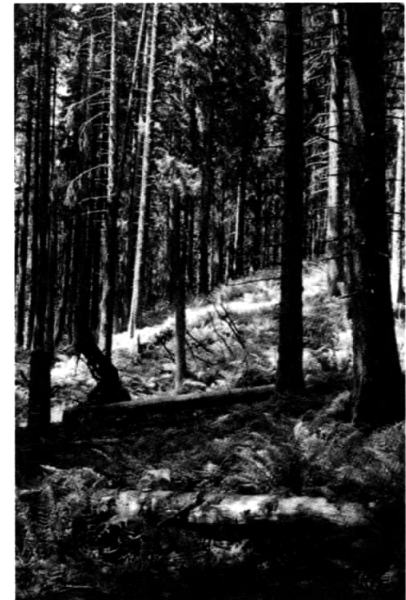
Rozvíjanie stratégie výskumu biodiverzity v Európskej únii

Rozvíjanie stratégie výskumu biodiverzity patrí k subprioritám 6. rámcového programu Európskej únie *Globálne zmeny a ekosystémy*. V súčasnosti už ľudstvo začína pociťovať následky globálnej zmeny klímy, najmä na zložkách jednotlivých ekosystémov. Postupne sa dajú očakávať ich výrazné zmeny prejavujúce sa hlavne stratou biodiverzity.

Výskum biodiverzity v krajinách Európskej únie má dlhú a úspešnú tradíciu. Stovky projek-

to financovaných z národných i európskych fondov priniesli množstvo cenných a dôležitých informácií o stave a zmenách biodiverzity. Treba však vyvinúť jednotnú stratégiu, ktorá by aj počas ďalších rokov umožnila výskum biodiverzity. Získané informácie pomôžu riešiť závažné problémy straty prírodného dedičstva.

Slovenská republika je zapojená prostredníctvom Ústavu krajinej ekológie SAV do projektu BioStrat (*Developing the EU Biodiver-*

Smrečiny v Belianskych Tatrách. Foto: R. Kanka

sity Research Strategy), ktorého hlavným cieľom je rozvoj európskej stratégie výskumu biodiverzity. Do projektu je zapojených 21 vedeckých inštitúcií z krajín únie.

Projekt BioStrat nie je a priori orientovaný na zakladanie a rozvíjanie nových štruktúr, ale bude poskytovať špecifickú podporu implementácii Európskej platformy pre stratégiu výskumu biodiverzity (*European Platform for Biodiversity Research Strategy – EPBRŠ*) a národných platforiem pre výskum biodiverzity. Súčasne bude garantovať rozvoj výskumných stratégií na rôznych poliach výskumu biodiverzity a jeho snahou bude prepojiť rozvoj európskej vý-

skumnej stratégie cez fórum EPBRŠ.

Jedným z prvých produktov projektu BioStrat bola štúdia *Shaping European Biodiversity Research for a Sustainable Europe* (Formovanie európskej stratégie výskumu biodiverzity pre udržateľnú Európu), ktorú vypracovalo všetkých 21 partnerov. Cieľom bolo získať základnú informačnú bázu a urobiť prvé porovnania, ktoré sú predpokladom úspešného riešenia ďalších čiastkových úloh projektu. Štúdia obsahuje prehľad výskumných aktivít a legislatívnych dokumentov v oblasti biodiverzity. Autori sa zamerali predovšetkým na analýzu stavu výsku-

mu zložiek biodiverzity v poľnohospodárskej a vidieckej krajine, ako aj v lesných ekosystémoch vo svojich krajinách. Podstatnú časť štúdie tvorí charakteristika národných plánov a stratégií na ochranu biodiverzity, ako aj prehľad a uplatnenie indikátorov a monitorovacích schém.

Výsledky porovnávacích štúdií vytvorených účastníkmi projektu vyúsťia do monografie ponúkajúcej prehľad stratégie výskumu biodiverzity v Európskej únii.

Robert Kanka

Ocenenie slovenskému združeniu Biomasa

V plenárnej sále Európskeho parlamentu v Bruseli sa 11. apríla 2007 uskutočnilo slávnostné odovzdávanie *Energy globe award* 2006 celosvetovo najúspešnejším projektom v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky. Ocenenia odovzdávali počas veľkolepého televízneho galavečera reprezentanti európskych inštitúcií, členovia Európskeho parlamentu a medzinárodní prominenti – predsedkyňa medzinárodnej poroty pani Maneka Gandhi (bývalá indická ministerka životného prostredia, patrónka WWF), Michail Gorbačov, či veľvyslankyňa dobrej vôle pri OSN pani Waris Dirie.

Na túto slávnosť pozvali i zástupcov združenia Biomasa z Kysuckého Lieskovca, aby prevzali *Národné ocenenie Energy Globe* za projekt

Integrovaná logistika pre využívanie energie z biomasy.

Energy globe award patrí k najprestížnejším environmentálnym oceneniam, je akosi Nobelovou cenou za životné prostredie. Hodnotia sa projekty z celého sveta zamerané na efektívne využívanie energetických zdrojov a alternatívne zdroje energie. Účasť na *energy globe* 2006 bola rekordná: posudzovalo sa 732 excelentných projektov z 93 krajín celého sveta.

Projekt združenia Biomasa bol jedným z prvých pokusov o využívanie biomasy na vykurovanie verejných budov na Slovensku. Už r. 1999 sa viaceré obce, najmä zo Žilinského a Trenčianskeho kraja spojili, aby spolu s manažmentom projektu riešili vykurovanie, najmä v školských budovách, vysokoefek-

tívnym domácim ekologickým palivom – drevenými peletami. Pelety sa vyrábajú zhutnením pilín v prevádzkových priestoroch združenia v Kysuckom Lieskovci, ktoré sa vybudovali v rámci projektu. Združenie Biomasa postavilo kompletnú logistiku využívania biomasy, od zberu suroviny, jej spracovania na pelety, ich distribúcie a využívania v nových kotolniciach. Biomasa prevádzkuje 44 zrekonštruovaných kotolní a konečným odberateľom dodáva teplo, čím odpadla školám a ostatným zariadeniam starostlivosť o vykurovanie. Združenie Biomasa vytvorilo na Slovensku trh s drevenými peletami – novým moderným a perspektívnym druhom paliva.

Projekt znížil emisie skleníkových plynov, napr. CO₂ o 20 000 t, vyriešil optimalizáciu spotreby energie v zapojených budovách, automatickú a bezpečnú prevádzku s vysokým komfortom vykurovania. Je tiež príkladom širokej spolupráce obcí v oblasti využívania biomasy ako alternatívneho energetického zdroja.